

MŪSŲ LIETUVA

Nr. 46 91529) - SEMANARIO -1977. XI. 17 d. - 2 kr.

Neužtvenksi upės...

Žinioms apie Lietuvą ir kitas sovietų pavergtas Baltijos valstybes Š. Amerikos komunikacijos priemonės yra gana šykščios — retai kada prisimena jas. Net ir žinių agentūros, gavusios informacijų apie "loogans" kraštą, stengiasi jas sumesti į krepšį (tai žinoma iš lietuvių, dirbančių tokioje institucijoje). Įvyko betgi stambi išimtis š. m. spalio 30-31 d.d. — staiga apie Lietuvą prabilo televizija, radijas ir didžioji spauda, skelbdami žinią apie demonstraciją Vilniuje. Esą po futbolo rungtynių tarp lietuvių ir rusų komandų 15.000 žiūrovų užtvindė Vilniaus gatves, degindami autovežimus, plėšydami sovietinius plakatus, grumdami su sovietine milicija ir pagalbinais jos būriais. Buvęs girdėti laisvės šauksmas ir reikalavimas rusams išsinešdinti iš Lietuvos. Didieji laikraščiai priminė, kad tai jau trečias toks sukilimas Lietuvoje. Sovietinė valdžia, kaip paprastai, aiškina, kad tai buvęs tikrai kelių "chuliganų" darbas. Mat, jiems visi, kurie kovoja prieš okupacinę vergiją, yra "banditai", "žmogžudžiai", "chuliganai" ir t.t. Sovietai turi įvairiausių pavadinimų laisvės reikalaujantiems žmonėms, tik neturi pavadinimo... sau. Jie mėgsta vadinti save "didžiuoju broliu", išlaisvinusiu lietuvių tautą nuo fašistinės grėsmės. Bet tai graži kaukė, kuri slepia tautos naikintoją ir pavergėją.

ŠIAI PASAKAI apie "išlaisvinimą" seniai niekas nebetiki. Pasak disidentų, net ir tie, kurie pradžioje nuėjo su komunistais, jų pasakai nebetiki. Tik tai užsieniuose gyveną maskvinio plauko lietuviai vis dar liaupsina Kremlių, atnešusių Lietuvai "gerovę" ir "laisvę". Bet tai žmonės menkos orientacijos, Maskvos suklaidinti. Tuo tarpu Lietuvoje gyvenantys tautiečiai, patyrę žiaurią sovietinių rusų tikrovę, jau nepirmą kartą išėjo į gatves, rizikuodami savo likimu. Jie tai padarė ne liaupsindami rusus, o reikalaudami grįžti juos į savo tėvynę, nes Lietuvoje jie yra ne išlaisvintojai, o grobikai. Tokios demonstracijos rodo, kad tauta negali gyventi vergijoje. Ji spontaniškai veržiasi į laisvę kiekviena galima proga. Kadaisė Maironis sakė "nebeužtvenksi upės bėgimo". Jei šiandieną jis prisikeltų, tikriausiai prabiltų tais pačiais žodžiais. Upės vanduo veržiasi nesulaikomai. Jei kas bando pastatyti užtvanką, vanduo išsilieja, ir kyla potvyniai. Kaip normalus upės tekėjimas negali būti sukliudytas, taip normalus tautos gyvenimas laisvėje negali būti paneigtas. Grobiančios didelės tautos kova su laisvės siekiančiomis pavergtomis tautomis yra Don Kichoto kova su malūnais. Tai kova prieš prigimtį, kuri anksčiau ar vėliau prasiveržia pro visas kliūtis ir atranda normalų savo kelią.

TURINT tai galvoje, galima pramatyti, kad sovietinės Rusijos laukia liūdna ateitis. Šiandieną ji yra galinga imperija, išplėtusi savo ribas toli už etnografinių plotų, bet toji galybė pradeda rodyti silpnėjimo ženklų. Kaip fizinė jėga, ji yra užvaldžiusi didelius plotus ir milijonus žmonių. juos pajungusi kietai komunistinei sistemai, bet

Artėja laisvės diena

Gen. Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino žodis
Lietuvių Dienoje Londone

Gerbiami Bendruomenės pirmininkai, dvasiškiečiai ir tautiečiai,

Šia malonia proga norėčiau drauge su jumis pasidžiaugti, kad Londono lietuvių bendruomenė, nors būdama nedidelė, sugebėjo šauniai suruošti šitą metinę Kanados lietuvių šventę.

Tad nuoširdus sveikinimas ir dėkingumas telydi šios Dienos ruošėjus, menininkus, simpoziumo dalyvius, sportininkus ir mūsų mokslinį atžalną.

Ką reiškia ši Diena? Ogi ji ne tik mus suburia draugėn, pakelia nuotaiką, bet ir primena mums ir tai, kad ilgų amžių vyksme niekada lietuviai nebuvo taip išblaškyti po pasaulį, kaip šiandien.

Tačiau, kita vertus, Lietuva taip pat niekada, kaip dabar, neturėjo užsieniuose tokio gausaus patriotinio jaunimo, tiek savo ryžtingų ir pajėgių sūnų, besisielojančių ir besirūpinančių mūsų tautos likimu.

Iš tikrųjų, kiekvienas geros valios lietuvis svetur, o taigi ir šioje Dienoje dalyvaujantis, yra lietuvių tautos nedalios paskirtas bei įgaliotas Lietuvai laisvinti pasiuntinys. Ši Diena kaip tik ir primena mums tą šventą paskirtį.

Be to, Kanados Lietuvių Diena liudija ir tai, jog išbloškė tasis lietuvis tebėra tautiškai gyvas ir šia dvidešimt trečiajame patriotine manifestacija jisai nuoširdžiai sveikina savo brolius okupantų dusinamoj Lietuvoj, o taip pat ir kiekvieną kitą tautietį, betkur šioj planetoj begyvenantį ir Tėvynės laisvės aušros belaukiantį.

O tuo tarpu, kai Sovietų Sąjungos imperija, tarsi verdantis požeminis vulkanas prieš prasi-verždamas, šiurpiai virpa, o Vakarų demokratijos vis labiau stengiasi praplėsti laisvės sienas Europoje, — mes negalim netikėti, jog lietuvių tautai patylomis artėja laisvės diena.

Anti-Soviet rampage in Lithuania

By Richard Beaton

SWEDEN POLAND

"Chicago Sun-Times" pirmo puslapio antraštė apie įvykius Lietuvoje

svarbiausio dalyko ji nepajėgia užvaldyti, būtent, žmonių širdžių. Tiesa, ji tai bando daryti didindama prievartinę spaudimą, bet rezultatai išeina priešingai: juo didesnis spaudimas, juo kietesnis priešinimasis. Užuoat laukiamos meilės "didžiajam broliui" kyla vis didesnė neapykanta, prasiveržianti viešomis demonstracijomis ir kitais būdais. O kai galinga imperija pasidaro pilna neapykantos, fiziniai ginklai darosi neveiksmingi arba nukrypsta prieš patį ginklų kalėją ir valdytoją. Jei sovietinės vergijos imperijoje būtų tik viena Lietuva, tai jos kova su tokiu milžinu būtų rizikinga, vedanti į savęs sunaikinimą. Betgi šalia Lietuvos yra visa eilė kitų tautų, sudarančių milijonus vergų. Ir kai pajudės ši upė pavasario srovingumu, niekas nebesulaikys. Taigi dabartinė Rusija sėdi ant parako kalnų. Jie yra pavojingi imperiniams pavergėjams, išganingi pavergtiesiems. Pastarųjų pajudėjimas betgi dar turi laukti tautų pavasario. Perankstytas pajudėjimas gali būti nesėkmingas. Geriau viltingai laukti, negu peranksti susinaikinti.

Tėviškės Žiburiai

Riaušės Vilniuje

15,000 minia gatvėse plėšė rusiškus plakatus, daužė ir degino rusų automobilius ir šaukė: "Kacapai, lauk iš Lietuvos!"

Vilnius. — Sekmadienį popiet visos radijo stotys trumpai ar ne taip trumpai kartojo, minėjo ir televizijos tinklai, apie antisovietines riaušes Vilniuje. Vakar rašė visi didieji laikraščiai, "Chicago Sun-Times" ir "Daily News" įdėjo net pirmuosiuose puslapiuose su didelėmis antraštelėmis ir žemėlapiais.

Įvykiai prasidėjo spalio 10, bet užsienio spaudos korespondentai sužinojo tik dabar. Teisybė, buvo kiek žinių ir anksčiau, bet smulkiau papasakojo disidentas Aleksandras Podrabnik, lankęs Vilniuje, surinkęs žinias iš pirmųjų šaltinių. Jis laikomas labai patikimu. Riaušės prasidėjo spontaniškai po futbolo (soccer) rungtynių tarp Vilniaus ir Smolensko komandų. 15,000 minia, išėjusi iš stadiono, pradėjo plėšyti propagandinius sovietų 60 metų revoliucijai minėti plakatus, daužyti ir deginti rusų milicijos automobilius, daužyti langus. Riaušės laikomos pačios didžiausios, kokios buvo Pabaltijy nuo 1940 metų.

Minios šaukė: "Rusai, kraus-tykitės lauk", "Kacapai, šalin iš Lietuvos!" Milicija pradėjo tramdyti, skirstyti riaušininkus, daugelį suėmė, bet minia daug ką iš suimtųjų išvadavo. Milicijos nepakako, teko šauktis kariuomenės pagalbos. Kitą dieną po to kariniai daliniai su automatiniais ginklais patruliavo gatvėse.

Podrabnik nežino, kiek buvo suimtų. Jis tik žino, kad po keturių dienų, spalio 14, riaušės pasikartojo. Vilniaus rusiškas laikraštis "Večernyje Novosti" (Vakarinės žinios) po to rašė, kad riaušės buvusios "girtų huliganų darbas". Kai Ass. Press korespondentai bandė su Vilniumi susisiekti telefonu ir užklausė "Vilniaus Vidaus reikalų ministeriją", jiems buvo atsakyta, kad "triukšmo būta, bet nieko rimto. Kaip dažnai po futbolo rungtynių esti, keliolika paauglių pradėjo muštis. Keturi jų buvo sulaikyti, su jais rimtai pasikalbėta ir buvo paleisti".

Nutraukė transliacija

Futbolo rungtynės buvo trans-

liuojamos per televiziją, ir žiūrovai pradžia riausių dar matė, paskui transliacija, pasiaiškinus "dėl technišku kliūčių", buvo nutraukta.

Laikraščiai ta proga pridėjo, kad Lietuvoje, po sovietų okupacijos 1940 metais, riausių buvo ir daugiau. Labiausiai žinomos 1956 po Vengrijos sukilimo ir 1972 gegužės mėnesį (po Kalantos susidėginimo). Tada irgi buvo šaukiama "Laisvės Lietuvai".

Podrabnik apie riaušes papasakojo spaudos konferencijoje. Konferencijoje buvo Andrej Sacharov ir Irina Orlov bei Arina Ginzburg. Tų dviejų moterų vyrai suimti ir bus teisiami už "so-

vietinės santvarkos niekinimą". Buvo pranešta, kad disidentų sluoksniuose yra žinoma apie 1,500 politinių kalinių vardų. Jie laikomi nepakenčiamose sąlygose kalėjimuose, koncentracijos stovyklose arba psichiatrinėse ligoninėse.

Daugelį stebina faktas, kad apie tokius įvykius laisvasis pasaulis sužinojo tik praėjus trim savaitėm. Tai rodo, kaip Lietuva yra atskirta nuo pasaulio, kaip cenzūros nutraukti visi ryšiai ir sutrukdyta informacija.

DRAUGAS

SPAUDA — GALYBĖ IR ATSAKOMYBĖ

EMILJA ČEKIENĖ

Spaudos reikšmė ir galybė buvo itin didelė, kada dar tik ji viena buvo nepakeičiama žmonių susižinojimo priemonė. Mokslui ir civilizacijai kylant, spausdintas žodis susilaukė konkurencijos: telefono, radijo ir galiausiai televizijos, kurie daug greičiau už spaudą perteikia iš viso pasaulio žinias. Gyvas žodis, be abejo, labiau ir greičiau klausytoją įtikina, paveikia, uždega ir tam nereikia susikaupimo, nei didesnio dėmesio ar protavimo, nes po trumpo laiko vistiek tų girdėtų minčių nepakartosi. Žodį oro bangomis išgirsti ir užmiršti. Dar tik ne taip senai buvo išrasta galimybė užre-

korduoti, todėl oro bangomis paskleistų neteisingų žinių buvo galima ilgą laiką išsiginti. Dabar gi galėtum sau kas patinka ar kas reikalinga užsirekorduoti ateičiai, kad nepamirštum kas buvo skelbiama arba, reikalui esant, galėtum įrodyti, jog tikrai taip buvo. Tačiau, tam reikia atitinkamų priemonių ir pamėgimo. Tokia informacija taip pat yra didelė galybė, bet mažesnė ligi šiol buvo jos atsakomybė. Dabar jau ir radio bangomis leidžiamos programos yra rekurduojamos ir studijoje laikomos, kad reikalui esant galėtų patikrinti.

Betgi spausdintas žodis

yra pati seniausia ir nešanti didžiausią atsakomybę komunikacijos priemonė. Baltųjų Rūmų spaudos sekretoriams pasikeičiant, buvęs Ron Nessen Times žurnale, 1977.1.31, rašė ateinančiam kolegai Jody Powell 10 patarimų, nušviesdamas spaudos atsakomybę, o ypač galybę, spaudos bendradarbių charakterį, jų pastangas ištraukti tai, kad daugiau sensacijų skaitytojams teiktų.

Juo didesnė reikšmė ir atsakomybė tenka lietuviškai spaudai, nes jos galia nėra sumažėjusi nei atsiradus oro bangomis kalbantiems. Mūsų spauda yra pagrindinė priemonė tautinėm idejom skleist, lietuvybei palaikyti ir Lietuvos laisvinimo bylai kelti. Ji nėra skiriama tik prabėgančių momentų naujienom sužinoti. Ji skaitoma ir padedama rytojui, jei šandien laiko pritrūko ir vėl skaitoma. "Ką parašysi, to nei kirviu neiškirsi", sakoma. To ir neišsiginsi, todėl spauda ir neša didžiausią atsakomybę, nes ji pasiekia plačiausius visuomenės sluoksnius. Be savos spaudos lietuviškas gyvenimas išeivijoje išnyktų, užtat už jos išlaikymą ir ateities egzistenciją atsakomybė tenka ir visiems skaitytojams.

DIRVA

KANADOJE

Kanados Lietuvių medikų Draugijos pirm. dr. J. Sungaila įteikė Draugijos vardu Tautos Fondo Toronto apylinkės atstovybei \$500 auką. Džiugu, kad mūsų profesionalai ne tik mokslu, darbu, bet ir turtu remia tėvynės laisvinimo darbą.

Antanas Bačėnas, 92 m. amžiaus, 15 metų su žmona kentėjęs Sibire, dabar gyvenantis pas savo dukrą Bramptone, lankėsi "TŽ" redakcijoje, kur papasakojo savo pergyvenimus. Kanadoje jis su žmona gyvena jau 17 metų, tačiau skaudžiausiųjų pergyvenimų Sibire negali pamiršti. Sibirian su žmona buvo sovietų išvežtas 1941 m. Vežė prekinuose vagonuose, kur sąlygos buvo nežmoniškos. Sibire buvo laikomas daugiausia Dubinkoje ir Igarkoje. Daugiausia A. Bačėnas buvo kankinamas sovietinių tardytojų (pasakodamas parodė išsukinėtus rankų sąnarius). Po 15 metų priverstinių darbų jis ir žmona buvo paleisti Chruščiovo laikais. Grįžęs į tėviškę, rado ją sunaikintą. Po ilgų pastangų gavo leidimą išvykti Kanadon pas gimines, kur ir dabar gyvena.

LIETUVAI PRIKLAUSO PILNA LAISVĖ IR NEPRIKLAUSOMYBĖ

Stipriųjų rezoliucijų skaičius kongrese auga

Daug kalbam apie žmonijos laisves ir teises, bet Lietuvai, Latvijai ir Estijai priklauso pilna laisvė ir nepriklausomybė. Taigi baikim kalbas apie tas laisves ir teises ir eikim prie tikro reikalo — priverskim sovietus pasitraukti iš tų kraštų, ir tegu tos trys respublikos vėl įsijungia į laisvųjų tautų šeimą. To ir siekiama mano įnešama rezoliucija (H. Con. Res. 289) į JAV kongresą, — taip kalbėjo kongresmanas Gus Yatron (dem.-Penn.). Rezoliucijos įnešimo proga jis pabrėžė dėsias visas pastangas, kad viena iš įneštų ar įnešamų rezoliucijų tikrai būtų JAV kongreso priimta ir kad JAV vyriausybė imtųsi vėliau rimtų žygių pravesimą rezoliuciją realizuoti.

“Lietuva, Latvija ir Estija nuo 1940 pakelia neįsivaizduojamus vergijos pančius. Jau seniai mes turėjom vienu ar kitu būdu privesti sovietus pasitraukti iš tų kraštų. Tie kraštai dabartinės santvarkos nenorėjo ir nenori — jie buvo pavergti prieš lietuvių, latvių ir estų valią. Kodėl mes nepadėjom tiem kraštams atsikratyti komunistinės vergijos tuoj po antrojo pasaulinio karo — 1945? Reikalas labai pavėluotas, bet jis jokių būdu neatidėtinasis į šalį”, — tai kongresmano James J. Howard (dem.-N.J.) pareikšti žodžiai, kai jis šiomis dienomis įnešė į JAV kongresą vieną iš stipriųjų rezoliucijų — H. Con. Res. 305. Šis legislatorius taip pat paminėjo, kad jo kongresiniame distrikte ir visame krašte esą daug pabaltiečių. Jo teigimu, pabaltiečiai neturėtų laukti, kad JAV kongresas ir JAV vyriausybė viską atliktų. Jie turį žymiai labiau pajudėti, išvystyti didesnę spaudimą į JAV kongreso narius ir JAV vyriausybę. Anot jo, jei krašto piliečiai darą pakankamą spaudimą į legislatorius ir į krašto vyriausybę, jie — legislatoriai ir vyriausybė — tikrai pajudą ir kartais atlieką “stebuklingų” dalykų.

Daugiau dėmesio laisvinimo darbui

Kongresmanas James J. Howard kalba gana aiškia kalba — turim skirti daugiau dėmesio laisvinimo darbui. Ar mes pakankamai skiriam dėmesio tam

reikalui? Ar noriai jungiamės į šį ir kitus panašius žygius? Ar prisidedam prie laisvinimo darbų savo darbo rankomis ir pinigine parama? Atsakymas į šiuos ir panašius klausimus gal nebūtų visai neigiamas, bet būtų labai arti neigiamo atsakymo. Laisvinimo darbui skiriame centus, o norim darbų užtūkstančius!

Šis žygis yra vienas iš pozityvių ir konkrečių darbų. Nėra buvę ir nebus tokio darbo ar žygio, kuris būtų sulaukęs ar sulauks visų lietuvių šimtaprocentinės paramos ir darbu, ir auka. To nelaukia šiame darbe ir Rezoliucijom Remti Komitetas. Tačiau iš visų tų, kurie šiam pozityviui, svarbiam ir milžiniškos apimties užsimojimui pritaria, laukiam pilno įsijungimo į šį žygį.

RRK

— Lietuvos Pasiuntinybėj Washingtonė rugsėjo 20 buvo susirinkę pasitarti Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai JAV-se — dr. S. A. Bačkis, dr. A. Dinbergs ir E. Jaakson, kuris buvo atvykęs iš New Yorko. Pasitarimo metu Baltijos valstybių atstovai pasikeitė informacijomis apie jų kraštuose esamą padėtį bei tarptautinę konjunktūrą ir pasikeitė nuomonėmis jų veiklos klausimais.

PUOLAMI KRONIKOS PLATINTOJAI ŠIAPUS IR ANAPUS UŽDANGOS

Lietuvos komunistų partijos centro komiteto ir ministrų tarybos organas “Tiesa” rugpiučio 31, Nr. 195, psl. 3-4 straipsniu “Kam tarnauja šmeižikai” puola “Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos” platintojus šiapus ir anapus geležinės uždangos.

Laikraštį skelbiama apie Vlado Lapienio, Kastyčio Jono Matulionio ir Onos Pranskūnaitės bylą. Nors ilgame straipsny išvengta “Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką” pavadinti tikruoju vardu, jie komunistų laikraštį šitaip kaltinami:

“Neseniai Vilniuje pasibaigė trijų šmeižikų — vilniečio pensininko Vlado Lapienio, Vilniaus Jungtinės drabužių parduotuvės dailininko Kastyčio Jono Matulionio ir buvusios Panevėžio linų gamybinio susivienijimo “Linas” įrankininkės Onos

Pranskūnaitės — atviras teismas.

Jie visi trys gamino ir platino tendencingai surinktą bei aiškiai šmeižikišką literatūrą, kurioje buvo iškreiptai pateikiama valstybės vidaus politika katalikų bažnyčios atžvilgiu, melagingai šnekama apie tariamą sąžinės laisvės slopinimą bei tikinčiųjų persekiojimą.

Šią literatūrą, nelegaliai patekusią į užsienį, lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai panaudojo nešvariais, antitarybiniais tikslais kovoje prieš darbo žmonių valdžią Lietuvoje. Reakcingi klerikaliniai laikraščiai “Draugas”, “Darbininkas”, Vatikano radijas dar plačiau paskleidė prasimanymus.”

Po straipsniu pasirašo Vytautas Žeimantas, “Tiesos” spec koresp.

— Tarptautinėj knygų mugėj Maskvoj tarp šiomis dienomis sovietų cenzūros konfiskuotų knygų, užsienio spaudos žiniomis, yra ir vienas veikalas apie Pabaltijo kraštus. Tai danų leidyklos Gyldendal išleista studija, kurios antraštė yra “Mūsų kaimynai”. Sovietų cenzūra taip pat konfiskavo tos leidyklos knygų katalogą, kuriame yra Chruščiovo nuotrauka

— Spaudoj jau paskelbtas sovietinio himno ir lietuviškas

tekstas, patvirtintas Sovietų Sąjungos aukšč. tarybos prezidiumo 1977 gegužės 27 įsaku. Duota nauja redakcija seno Antano Venclovos vertimo. Himno turinys yra labai sekus, Lenino vardas kartojamas net 4 kartus, taip pat kelis kartus kartojamas komunizmo ir partijos vardas. Himnas nepaprastai ilgas — turįs 6 ketureilius. Tekstą parašė rusai S. Michalkovas ir G. El-registanas, o muziką — A. Aleksandrovas.

Pr. N.

Baltiečių demonstracijoje Vašingtone kun. K. Pugevičius rekorduoja sen. Fenwick pareiškimą A. Dudaravičius

Profesorius Dovydaitis - Lietuvos kankinys

Apie prof. Praną Dovydaitį — Vasario 16 akto signatarą, ministrį, švietėją ir kankinį beveik 800 puslapių monografija parašė dr. JUOZAS GIRNIUS. Monografijos išleidimo data pažymėta 1975 m., tačiau skaitytojus ji pasiekė žymiai vėliau. Daug kur rengiamos jos sutiktuvės.

Be to, šiuo renginiu norima paminėti 35-rių metų velionies Dovydaičio mirties sukaktį. Čia pateikiam keletą ištraukų iš minėtos monografijos.

Į šitą Sverdlovsko mirties kaitilą savo didžią auką buvo priversta atiduoti ir Lietuva. Nuo Baltijos respublikų užgrobimo 1940 m. buvo gabenami į Sverdlovsko stovyklas gausūs vergų kontingentai. Vidutinis pabaltiečio kalinio, net jauno ir fiziškai pajėgaus, amžius karo metu šiose Uralo klampynėse ir šachtose buvo vos dveji metai. To buvo sąmoningai siekiama: iš Uralo niekas neturėjo sugrįžti... Oficialiai vadinamosios darbo stovyklos iš tikrųjų buvo skirtos žmonėms sunaikinti.

Negrįžo iš Uralo ir Dovydaitis. Atgabenus jį Sverdlovsko kalėjimui, naktimis buvo vedamas pas tardytojus, kaip ir kiti kaliniai. Vieną kartą, grįžęs iš tardymo, Dovydaitis pasakė: "Jie viską žino, viską žino..." Lyg ruošdamasis pačiam blogiausiam atvejui, iš Lietuvos atsivežtus kailinukus, labai vertingus Uralo šalčiuose, kitą naktį, prieš išvedant tardymui, atidavė kalėjimo kameros draugui. Gal suprato ar nujautė, kad jie nebebus jam reikalingi. Paskutinę valandą dar parodė gerą širdį liekančiam gyvajam.

Savo žemiškąjį gyvenimą Pranas Dovydaitis ir baigė Sverdlovsko kalėjime, nes ten dingsta jo pėdsakai. Pagal Kauno metrikacijos įstaigą, jis mirė 1942 lapkričio 4 (mirties priežastimi oficialiai įrašytas "širdies veikimo paralyžius"). Nežinia, kiek ta data yra tikra. Tačiau nesant galimybės ir vargu ar kada būsiant galima patikrinti tą datą, tenka jos laikytis. Taigi, Dovydaitis buvo sunaikintas, nespėjęs sulaukti nė pilnų 56 metų amžiaus.

Buvo sunaikintas be viešo teismo ir be liudininkų. Nežinoma, nei kokie buvo konkretūs kaltinimai, nei pagal kokį baudžiamojo kodekso straipsnį jis buvo teisiamas, nei kokio dydžio bausmė buvo jam skirta. Nežinomas nė jo kapas. Niekada niekas jo ir negalės sužinoti. Kaip tai sovietuose įprasta, jo nukankinto kūno palaikai palaidoti bevardėje duobėje, naktį, paslapčiomis, greta kitų nesuskaičiuojamų sovietinio teroro aukų.

Būtų likęs Dovydaičio kapas

PROF. PRANAS DOVYDAITIS

nerandamas ir tuo atveju, jei būtų buvęs paliktas mirti Gario darbo stovykloje ir ten savo draugų kalinių palaidotas. Po karo senasis Gario lageris (paskutinė vieta, kur ten kalėjo Dovydaitis) buvo panaikintas. Bet po kelerių metų jis vėl buvo atkurtas ir naujai pastatytas toliau nuo miesto, kaip tik toje vietoje, kur buvo laidojami lietuviai. Kasdami pamatus naujosios stovyklos pastatams, kaliniai iškasdavo žmonių kaulus ir kaukoles. Ir po Stalino mirties tie patys enkavedistai tyčia išrinko vietą naujai statybai — kalinių kapus, kad pastatas užmaskuotų kankinių laidojimo vietas. (...)

f. Patys sovietai pasmerkė "asmenybės kulto" metų terorą, nes jis siaubė pačius komunistus. Ir Lietuvos komunistams (daugiausia kitataučiams) saugu buvo "buržuazinėje" Lietuvoje, o ne "socialistinėje tėvynėje", į kurią, patekę kalėjimui, buvo išleidžiami per politinius kalinius keitimais. Sovietinė spauda visą laiką šaukiama dėl keturių komunistų, kuriuos Lietuvos karo lauko teismas po Gruodžio 17 perversmo buvo pasmerkęs sušaudyti. Bet ne 4 ir ne 40, o šimtai Lietuvos komunistų buvo sunaikinti Sovietų Sąjungoje. Lietuviškoji sovietinė enciklopedija mirgėte mirga standartinė kliše: "žuvo, neteisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis, ... metais reabilituotas". Deja, daugumai pačių reabilituotųjų tai nieko nebereikia, nes jie

jau prieš trisdešimt metų buvo galutinai "represuoti" — nužudyti.

Svarbiausia, net ir visa tokia pomirtinė reabilitacija nieku būdu nereiškia, kad lygiai visos Stalino metų sovietinio teroro aukos būtų reabilituojamos. Reabilituojami daugiausia "asmenybės kulto sąlygomis" nužudytieji komunistai. O daugelio kitų to paties sovietinio teroro sunaikintųjų reabilitacija nė dabar nevykdoma. Antikomunistai nėra reabilituojami.

Todėl nesusilaukė reabilitacijos ir Dovydaitis. Priešingai. Papildomame tardyme, peržiūrėjusi Pr. Dovydaičio "baudžiamąją bylą" LTSR (t.y. sovietų okupuotosios Lietuvos) prokuratūra savo rusiškai rašytu 1969 vasario 28 raštu Nr. 340/68 pranešė nuosprendį, kad "pasitvirtino įrodymai jo nusikaltimo, aktyviai kovojant prieš revoliucinį judėjimą Lietuvoje, o taip pat jo nusikalstamos veiklos stovykloje buvimo metu. Todėl respublikos prokuroras jo nuteismą pripažino teisėtu." Raštą pasirašė kažkoks rusas Sinicin.

Ką šiomis žmogų mirčiai pasmerkusiomis bendrybėmis turėjo galvoj okupantų pareigūnas? Visa lietuviška Dovydaičio veikla Lietuvos pavergėjui turi atrodyti sudaranti vieną ištisą nusikalstamą prieš "revoliucinį judėjimą Lietuvoje", atseit, saujelės komunistų siekimą paversti ir Lietuvą rusų bolševikų imperijos kolonija. Šiuo žvilgsniu Dovydaitis nusikalto, ir Vasario 16 aktu skelbdamas nepriklausomos Lietuvos atstatymą, ir jai 1919 m. pradžioje vadovaudamas, ir vėliau dirbdamas jos švietimui ir pažangai.

Iš to prokuratūros laiško sužinome, kad Dovydaitis buvo nubaustas sunaikinti ir už "nusikalstamą veiklą" tuo metu, kai jau, rodos, sovietinė koncentracijos stovykla turėjo jį pakankamai apsaugoti nuo nusikaltimų.

Pavergtosios Lietuvos okupantinės prokuratūros raštas dvejojai yra reikšmingas. Pirma, jis patvirtina, kad 1969 metais LTSR baudžiamieji organai pilnai solidarizavo su enkavedistų nuosprendžiu, vykdytu be viešo teismo ir įrodymų, baisiausiais Stalino pagiežos 1942 metais. Nė pačioje Sovietų Sąjungoje nebėra paslaptis, kad tada, karo laimei frontuose esant neaiškiai ar tiesiog beviltiškai, kalėjimuose ir stovyklose buvo ūmai beatodairiškai iššaudyta daugybė kalinių, ypač iš karių ir intelektualų tarpo

Antra. Prokuratūros laiško teiginys "pasitvirtino įrodymai... taip pat jo nusikalstamos veiklos stovykloje buvimo metu" yra galutinis pačių sovietų pateiktas įrodymas, kad Pranas Dovydaitis ir sovietinės koncentracijos stovyklos pragare liko nepalengiamas savo krikščioniškuose ir patriotiniuose įsitikinimuose. Ir po daugelio metų okupantinė prokuratūra nusprendė, kad net kalinamas Dovydaitis buvo pavojingas bolševikų režimui. (...)

Toliau monografijos autorius, paanalizavęs žinias apie prof. Pr. Dovydaičio išventinimą kunigu, randa, kad jos nėra patikimos ir sako:

Galutinai nedaug turi svarbos, kad Dovydaičio kunigystės negalime laikyti patikima žinia. Niekuo kunigystė nebūtų jo padariusi didesnio. Niekuo jis netampa mažesniu, tai legendai išsisklaidant. Dovydaičio žmogiškoji didybė nėra reikalinga legendų, nes ir be jų yra paliudyta gyvybės auka. Tapęs ar netapęs kunigu, Dovydaitis mirė kaip krikščioniškojo tikėjimo ir savosios tautos kankinys.

Tragiškai užbaigtam Pr. Dovydaičio gyvenimui nusakyti neįėjau kitų žodžių — juos teikia jo dukters Onos apie tėvą atsiminimų užbaiga: "Nekentęs smurto, despotizmo ir mylėjęs laisvę, tapo auka tų, kurie siekia pavergti visa, kas žmoguje laisva ir gražu. Tvirtai tikiu, kad, numarinę jo kūną, jie niekad neturėjo jokios galios ar bent akimirksniui buvo užvaldę jo sielą". Visiškai panašiai baigė savo atsiminimus apie Dovydaitį ir kitas jam artimas žmogus: "Jis žuvo, nes priklausė šviesiam ir doram, teisingumui ir žmoniškumui mylinčiam pasauliui. Esu įsitikinęs, kad ligi paskutinio atodūsiu jis tebetikėjo, kad gėris pranašesnis už blogį, kad anksčiau ar vėliau žmogus išsilaisvins iš nužmoginimo spąstų, prievartos režimų ir kruvinių diktatūrų".

Ryšium su šiomis mintimis pažymėtini testamentiniai prof. Pr. Dovydaičio žodžiai, pasakyti vienam ukrainiečiui, buvusiam tame pačiame Sibiro lageryje ir dokumentuoti išlikusiam laiške:

"Taip, sūneli, tikiuosi, tu sulauksi geresnių dienų, o mano dienos suskaičiuotos. Jei išėsi į laisvę, o Lietuva bus išlaisvinta, — parašyk į ten tiesiai be adreso. Papasakok mano tautiečiams, kad paskutinėmis savo gyvenimo dienomis ištikimo Lietuvos ir savo tautos sūnaus Prano Dovydaičio tik kūnas buvo toli nuo mylimosios tėvynės, o mintys ir širdis skriejo viršum erdvių, įsisiurbdamos nematomomis akimis į pažįstamus

PRANEŠIMAS IŠ KOLUMBIJOS

Medellino "Gintaras" pas kolumbiečius

Š.m. spalio pradžioje "Pan American" dienos - šventės proga mūsų tautinių šokių grupė "Gintaras" buvo pakviesta Antioquijos dantų gydytojų sąjungos ASOA pašokti keletą tautinių šokių jų kultūrinėje savaitėje. Mūsų jaunimas pakvietimą priėmė ir jiems pašoko penkis tautinius šokius. Savą jaunimą palydėjome nemaža grupė vyresnio amžiaus kolonijos gyventojų, daugiausia jų tėvų bei artimųjų.

Mums įėjus į ASOA patalpas, esančias pačiame Medellino miesto centre, mus pasitiko visada su šypsena lūpose ir gerai nusiteikęs jų pirmininkas dr. John Gonzalez. Pasisveikinęs mus visus nuvedė į nemažą konferencijų salę, kur ir turėjo įvykti šios dienos vakaro kultūrinė programa su šokiais, dainom, humoru, įvairiais kursais.

Kiek palaukus, dr. Gonzalez pradėjo vakaro programą, pristatydamas mūsų jaunimo tautinių šokių grupę publikai ir pakviesdamas juos pradėti jų mūsų šokiais. "Gintaras" ir ši kartą pasirodė gerai. Jie jau susišokę, judesiai miklūs, sklandžiai ėjo šokis po šokio, kartais net viduryje šokio pasipilant jiems plojimū audrai. Prieš kiekvieną šokį vienas iš šokėjų paaikškindavo šokio reikšmę.

Ypač publikai patiko paskutinis šokis "Malūnas", kuris tikrai gerai ir smarkiai sukosi. Už šio šokio išmokymą "Gintaro" šokėjai yra labai dėkingi mūsų svečiui Viktorui Barzdžiui iš Buenos Aires, kuris lankydamsis pas mus šių metų pradžioje mokė mūsų tautinių šokių grupę tų šokių, kurių jie dar nemokėjo.

Mes, vyresnieji, stebėjome kolumbiečius profesionalus bei jų šeimas, taip nuoširdžiai plojančius mūsų jaunimui. Vienas jų man sakė: "Stebiuosi, jūs čia tokia maža kolonija ir sugebat suorganizuot savo tautinių šokių grupes, suruošt gražias savas tautines šventes, pasikviečiat iš užsienio chorus, baletus, etc. Kaip jūs čia visa tai sugebat padaryti?" Jie turi visko: jaunimo, mokyklų, mokytojų ir lėšų, bet jie viską suorganizuot ir jaunimu rūpintis palieka mokykloms bei jų tėvams. Tai esanti tik jų čia didžiausia pareiga.

Girdėjau, kad po šio pasirodymo pas dantų gydytojus mūsų "Gintaras" yra pakviestas šokti medikų šventėje ir katalikų universiteto — Pontificia Bolivariana Medellin metinėje šventėje šių metų gale. Tenka tik palinkėti geros sėkmės "Gintaro" šokėjams ir jų globėjams.

Dr. P. Totoraitienė

Kolumbijos gintariečiai atlieka tautinius lietuvių šokius kolumbiečių dantų gydytojų suvažiavime, kur buvo labai entuziastingai priimti

DOVYDAITIS - KANKINYS

vaizdingus peizazus, miestų siluetus ir nepaprastai man brangius veidus mano žmonos, vaikų, giminių ir man artimų žmonių. Pasakyk jiems, kad čia liko tik mano dulkės, o siela ir širdis ten — Lietuvoje!"

Tėviškės Žiburiai

Pinigai ir patyrimas

Kalbasi dvi pažįstamos.

— Girdėjau, kad ištekėjai ir gerai gyveni. Kaip tau taip pasisekė?

— Labai paprastai. Susipažinau su turtingu vyru. Jis turėjo daug pinigų, o aš patyrimo.

— Kaip tai — turėjo?

— Dabar pinigai pas mane, o pas jį — patyrimas.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Žymusis krepšininkas Modestas Paulauskas, ilgametis Sovietų Sąjungos rinktinės žaidėjas ir jos kapitonas, atsisveikino su krepšinio aikšte, pasilikdamas tik trenerio pareigas. Šia proga spalio 14 d. Kauno sporto halėje įvyko krepšinio rungtynės tarp "Žalgirio" ir sovietų krepšinio rinktinės, kurioje paskutinį kartą žaidė M. Paulauskas. Rungtynės laimėjo Sovietų Sąjungos rinktinė 115:110. Sovietų krepšinio federacijos pirm. V. Kovalis iš krepšinio žaidimų pasitraukiančiam M. Paulauskui įteikė augščiausią žymenį — "Už nuopelnus kūno kultūrai ir sportui", vilniškės augščiausios tarybos prezidiumas jam suteikė nuspelnusio kūno kultūros ir sporto darbuotojo garbės vardą. M. Paulauską sveikino jo sportinių kovų bičiuliai ir visuomenės atstovai. Lietuviai krepšininkai, žaisdami Sovietų Sąjungos rinktinės sudėtyje Europos pirmenybėse, yra laimėję 16 aukso medalių: keturis medalius — M. Paulauskas, po tris — S. Butautas ir J. Lagunavičius, po du — K. Petkevičius ir A. Lauritėnas, po vieną — V. Kulakauskas ir S. Stonkus. Bronzos medalius iš Europos krepšinio pirmenybių parsivežė — M. Paulauskas, K. Petkevičius, S. Lauritėnas ir S. Stonkus. Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinėje, kuri 1947 m. laimėjo Europos čempionatą, žaidė net keturi lietuviai — S. Butautas, V. Kulakauskas, V. Lagunavičius, K. Petkevičius. Dabartinėje Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinėje, kurią baiginiame Europos žaidynių susitikime Belgijoje 74:61 rezultatu įveikė Jugoslavija, nėra nė vieno lietuviu.

Klasikinių imtynių varžybose Vilniuje jėgas išbandė R. Vokietijos, Lenkijos ir Lietuvos stipruoliai. Atskirų svorio kategorijų laimėtojai: vokiečiai D. Hinzas, šiaurietis S. Songaila, lenkas M. Sidorovičius, kairiečiai V. Germanavičius ir K. Raškevičius, vokiečiai R. Tymė ir J. Levermanas, kaunietis A. Ūselis, klaidietis V. Jurša, lenkas A. Marcinikas. Kartu buvo prarastos ir Lietuvos taurės varžybos, kurias laimėjo Klaipėdos komanda.

Sąjunginės "Dinamo" draugijos akademinio irklavimo varžybos įvyko Kijeve. Aukso medalius laimėjo aštuonvietės ir porinės dvivietės lietuvių valtys. Pirmajai vadovavo yrininkas A. Čikotas, dvivietėje irklavo D. Lukošius ir A. Čikotas. Sidabro medalį išsikovojo Lietuvos keturvietė be vairininko su yrininku A. Šatu. Lietuvos vyrams teko pirmoji vieta, tačiau bendroje komandų lenktelėje jie užėmė tik VII vietą dėl Lietuvos moterų irklavimą nedalyvavimo. Kitos komandos į varžybas buvo atsivežusios ir moteris. Galutinį rezultatą sudarė vyrų ir moterų irklavimą surinkti taškai.

Tarptautinėse moterų ir merginų rankinio varžybose Lvice susitiko Čekoslovakijos, Danijos, Jugoslavijos, Norvegijos ir Sovietų Sąjungos rinktinės. Stipriausios buvo abi sovietų rinktinės, patekusios į baigmę.

Moterų rinktinę sudarė Montreolio olimpiados čempionės, kurių eilėse žaidė ir kaunietė A. Česaitytė. Apylygėje kovoje jos įveikė merginų rinktinę 16:15. Pastarojoje pasižymėjo vilnietė S. Mažeikaitė, pelniusi 8 įvarčius. Merginų rinktinėje žaidžia ir kaunietė G. Garšvinskaitė.

Vilniaus "Žalgirio" futbolo komanda tapo antrosios lygos pirmosios zonos čempione. Spalio 10 d. rungtynės, sukėlusias riaušes Vilniaus gatvėse, žalgiriečiai laimėjo 2:1, įveikė savo pagrindinį varžovą — Smolensko "Iskrą". Abu įvarčius įmušė V. Dirmeikis, rungtynių dieną šventės 28-tąjį gimtadienį. Kitų antrosios lygos zonų laimėtojai — Odesos ASK, Krasnodaro "Kubanė", Nalčiko "Spartakas", Jangijero "Jangijeras" ir Semiplatinsko "Spartakas". Trys stipriausios komandos iš šešių bus perkeltos į pirmąją Sovietų Sąjungos futbolo lygą. "Žalgirio" treneris B. Zelkevičius, nuvykęs Maskvon, ištraukė kortelę, kuri "Žalgiriui" užtikrino pirmą jėgų išmėginimą su Nalčiko "Spartaku".

Pabaltijo ir Gudijos "Draugystės" taurės bokso varžybas Vitebske laimėjo "Žalgirio" boksininkai. Pirmasis vietas jose išsikovojo šeši Lietuvos jauniausi ir septyni suaugusių grupės nariai.

Penkiolikta kartą buvo surengtas tradicinis bėgimas iš Kačerginės į Lietuvos žemės ūkio akademią Noreikiškėse dėl prof. V. Ruokio taurės. 11 km 800 m pirmas įveikė kaunietis S. Veržbickas per 37 min. 50 sek., antrąją vietą palikęs kaunietį V. Antanavičių, trečioje — vilnietį R. Sausaitį. Moterų 3,5 km bėgimą per 13 min. 50 sek. laimėjo devintos klasės mokinė M. Navickaitė iš Kudirkos Naumiesčio. Greičiausias ėjikas buvo kaunietis J. Kruša, 10 km nuotolį įveikęs per 46 min.

Vilniuje buvo prarastos komandinės stalo teniso pirmenybės. Moterų grupėje I vieta teko Kauno "Darbo rezervų" komandai, II — Vilniaus "Elektronui", III — Kauno "Atletui". Vyrų grupėje I vietą laimėjo Vilniaus "Elektronas", II — Kauno "Maistas", III — Vilniaus "Mokslas".

Tradicinėje akademinio irklavimo regatoje Gruenau, R. Vokietijoje, be pačių vokiečių, dalyvavo Vengrijos ir Lietuvos atstovai. Pirmą vietą išsikovojo Lietuvos aštuonvietė valtis su yrininku A. Čikota, II — dvivietė L. Kaminskaitės ir G. Ramoškienės valtis, pralenkta R. Berlyno dinamiečių, kurios yra pasaulio čempionės.

Pasaulinį merginų rankinio turnyrą Bukarešte laimėjo Jugoslavija, baiginiame susitikime įveikusi Sovietų Sąjungą. Rungtynės baigėsi lygiomis 13:13. Prarastose buvo pajėgesnės jugoslavės, padidinusios taškų skaičių iki 16:13. Sovietų Sąjungos rinktinėje žaidė dvi lietuvaitės — vilnietė S. Mažeikaitė ir kaunietė G. Garšvinskaitė. Lietuvon jos grįžo su sidabro medaliais.

Esame reikalingi lietuviškos paramos

Pasikalbėjimas su Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininku Aru Mažeika

Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas Aras Mažeika yra 25 metų amžiaus, Simono Bolivarо universiteto studentas, jau treči metai studijuojas mechaniką - inžineriją. Tėvas architektas - konstruktorius. Aro tėvelio šeimą sudaro 5 broliai ir viena sesuo. Du broliai jau pabaigę augštąjį mokslą ir jau sukūrę šeimas, o keturi dar studijuoja. Visi Aro broliai ir sesuo yra gimę svetimuose kraštuose, bet visi kalba lietuviškai. 1970 m. tragiškai žuvo Aro motina. Aro tėvas yra visiems žinomas dailininkės Tamošaitienės brolis.

Arai, noriu ši pasikalbėjimą praveisti draugiškoje nuotaikoje. Tikiuosi, kad Tu man atsakysi į klausimus tiksliai, apgalvotai, teisingai, neperdedamas ir nepagražindamas.

— Kiek turite Venecuelos Jaunimo Sąjungoje narių?

— Venecueloje jaunimas yra labai išsibarstęs po kelis didesnius miestus, kuriuose yra susibūrusi didesnė dalis lietuvių. Karake vaikų ir jaunimo iki 30 metų amžiaus priskaitoma iki 130. Maracay mieste yra 20 jaunuolių, Venecueloje 45, Barquisimete tik 4-5 jaunuoliai, Maracaibe (žibalo centro mieste) apie 10. Tik mažesnė pusė šio jaunimo dalyvauja lietuvių jaunimo veikloje, kiti laikosi pasyviai, o treči niekur nesirodo.

— Kodėl susitikę tarpusavyje kalbatės ispaniškai?

— Venecueloje didesnioji dalis šeimų yra mišrios. Daugumas jaunimo iš nemišrių šeimų kalba lietuviškai. Kaikurie mišrių šeimų vaikai supranta lietuviškai, bet dar nekalba. Bekalbant su tais jaunuoliais, kurie sunkiai kalba lietuviškai, norisi skubiau ką pasakyti greitam susiorientavimui. Tada automatiškai imame ir prakalbame ispaniškai, visai nesąmoningai, net nepagalvodami. Bet visi stengiasi ir nori išmokti lietuviškai.

— Kodėl neskaitote lietuviškų laikraščių ir knygų?

— Mes suprantame, kad mūsų pareiga skaityti lietuvišką spaudą ir knygas, bet kadangi ispanų kalboje orientuojamės stipriau. Be to, Venecueloje knygų pasirinkimas labai menkas, tai dažnai nerandame knygų, kurios tiktų mūsų amžiui ir būtų įdomios. Be to, studijuojant nėra daug laisvo laiko. Tai gi nevisi moka skaityti lietuviškai, ypač tie, kurie yra kilę iš mišrių šeimų. Jie tuo tarpu nesidomi lietuviškomis knygomis.

— Žinoma, kad jaunimas vei-

ARAS MAŽEIKA, Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas, vadovauja jaunimo ekskursijai, persikeliančiai indėnų valtimis per Caroni upę į Guyanos miškus

kia atskirai, ar negeriau būtų veikti drauge su L. Bendruomene ir Kultūros Fondu?

— Man atrodo, kad tarp senosios ir jaunosios kartos nėra jokių nesusipratimų dėl lietuviškos veiklos, tik gal trūksta iš mūsų pusės dėmesio, kuris prilygsta užmiršimui apie senąją kartą. Jieškosime galimybių patenkinti senosios kartos pageidavimus.

— Kuo motyvuojate paskutiniu metu menką jaunimo dalyvavimą lietuviškose pamaldose?

— Paskutiniu metu nesilankymas lietuviškose pamaldose iš mūsų pusės buvo tik laikinis pasitraukimas. Mes, jaunimas, ką darome, tai darome visa grupė kartu. Jei einame į bažnyčią, tai einame visa grupė kartu, giedame visi. Dabar, vasaros metu, turime atostogas, mūsų visa grupė buvo užimta visokiais kitokiais darbais. Daug kartų nebuvom Karako mieste. Bet ateityje numatome vėl normaliai dalyvauti lietuviškose pamaldose.

— Ar jaučiatės lietuviais, nors gimėte ir augote svetimuose kraštuose, ar tik norite patenkinti savo tėvų pageidavimus, neturėdami visai lietuviškumo jausmo?

— Mes visi jaučiamės tikrais lietuviais, nors ir esame gimę ir augę svetimuose kraštuose, sunkiose lietuvių išsilaikyti sąlygose. Tokie jaučiamės tėvų dėka.

— Ką darote su tuo jaunimu, kuris nekalba lietuviškai? Ar tikėtės, kad ateityje pasiseks juos patraukti į savo pusę, išmokyti kalbėti ir galvoti lietuviškai?

— Šios vasaros atotogų metu mūsų jaunimas turėjo intensy-

vius lietuvių kalbos kursus su Vasario 16 gimnazijos mokytoja Maryte Dambriūnaite. Be to, stovyklavome keliose vietose. Visur stengėmės kalbėti tik lietuviškai.

— Ar pakankamai suprantate patriotinį nusistatymą ir ar esate pasiryžę ginti visur Lietuvos išsilaisvinimo klausimą?

— Mūsų nusistatymas yra nacionalistinis. Mes visi ir visur kovosime už laisvą ir savarakišką pačios Lietuvos tvarkymą be jokių tarpininkų ir svetimų valstybės nurodymų bei diktavimų. Mes norime, kad gyvenantieji lietuviai Lietuvoje žinotų, jog jie nėra pamiršti, nes mūsų gyvenimo mintys ir tikslas yra matyti ateityje laisvą Lietuvą.

— Kokie mūsų jaunimo santykiai su kitų Sov. Sąjungos okupuotų kraštų jaunimu?

— Mūsų jaunimo santykiai su sovietų okupuotų kraštų jaunimu yra platūs ir kuo puikiau si. Bendradarbiaujame su latviais, estais, vengrais, ukrainiečiais ir kroatais.

— Ar turite bendros veiklos planų?

— Turime suprojektavę tris sumanymus: baltiečių jaunimo stovyklą, išleidimą baltiečių propagandinių lipinėlių, automobilių su plakatais demonstraciją Karako centrinėmis gatvėmis, dalinant informacinius atsišaukimus, prašant paremti Baltijos tautų išsilaisvinimo pastangas.

— Kaip žiūrite į lietuvių kalbos kursus Vilniuje užsienyje gyvenančiam jaunimui?

— Mano nuomonė yra tokia: lietuvių kalbos kursų lankymas Vilniuje priklauso nuo pačio asmens pasiruošimo ir tautinio sąmoningumo; jei jaunuolis bus stiprus savo įsitikinimuose, jo

TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA
MŪS ŠIRDYJE VISADA!

nesugriaus jokios propagandos įtikinėjimai. Be to, pats jaunuolis pamatys visas blogybes realybėje — kokia didelė skriauda yra daroma mūsų tautai.

— Koks Jums atrodo tinkamiausias kelias, siekiant Lietuvai laisvės?

— Pirmoje eilėje, kad jaunuolio širdyje neištriptų lietuviškumo idėja, kad jaunimas mokėtų savo tėvų kalbą, gilintųsi į mūsų garbingos tautos praeities gyvenimą, istoriją, dainas, tautinius šokius, papročius, mūsų tautos muziką ir domėtųsi viskuo, kas rišasi su lietuvių tautybe.

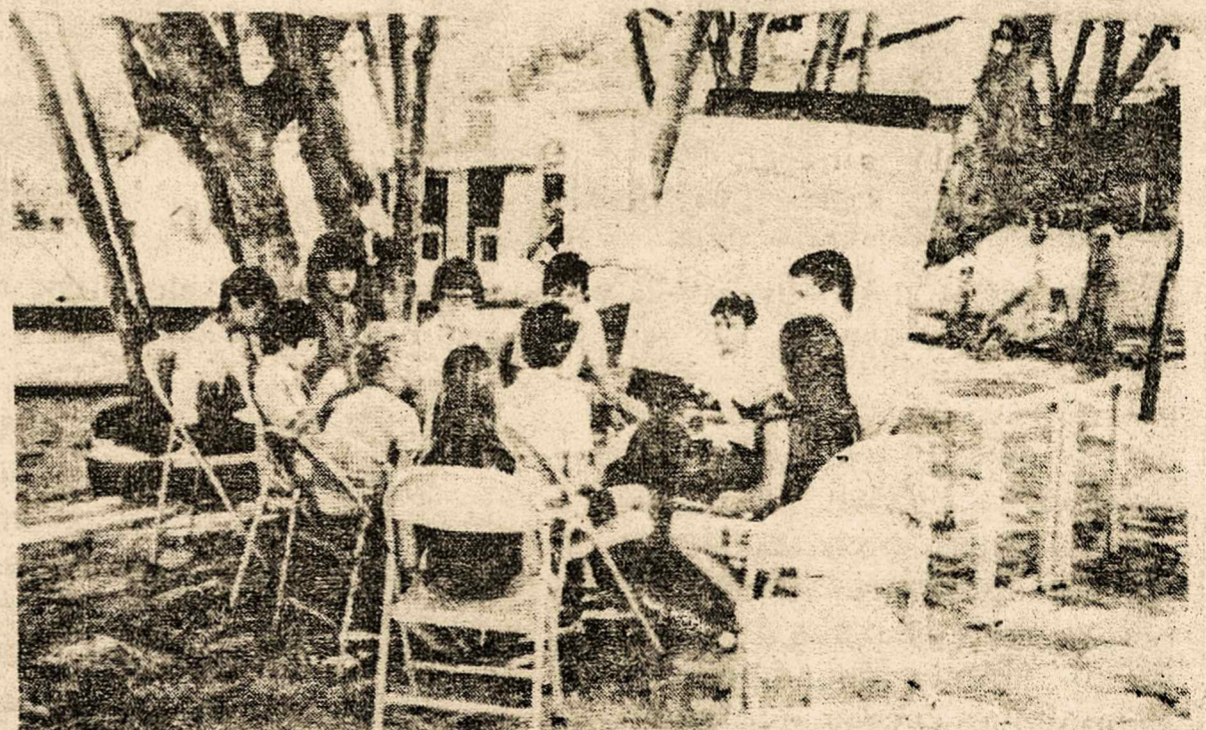
— Kokie būtų Jūsų pageidavimai?

— Kad vyriausioji pasaulio lietuvių vadovybė daugiau dėmesio kreiptų į mažų kolonijų gyvenimą, kurios greičiau nutautėja, kaip gyvenantieji didelėse kolonijose, ypač Pietų Amerikoje. Mat, P. Amerikos gyvenimas visais atžvilgiais yra sunkesnis, palyginus su Šiaurės Amerikos lietuvių gyvenimu. Minėtoji vadovybė turėtų siūsti mums kultūrinės ir meninės pagėgas, taip pat ir knygas, tinkamas mūsų amžiui, padėti vasaros metu organizuoti jaunimo stovyklas, atsiūsti tam reikalui paruoštą instruktorių - mokytoją. Meninis pasirodymas mūsų kolonijoje mus sustiprina dvasiškai ir tautiškai, mums ižiebia naujas kibirkštis lietuviškumui išlaikyti. Mes esame reikalingi lietuviškos paspirties.

Arai, visi Tavo pasisakymai ir pageidavimai buvo rimti ir teisingi jaunimo auklėjimui bei pasiruošimo ateities gyvenimui. Linkiu, kad visi Jūsų pageidavimai pasiektų savo tikslą ir kad šiuos pageidavimus išgirstų tie asmenys, kurių galioje priklauso jų realizavimas.

Aleksandra Vaisiūnienė

Jaunimo Žiburiai

Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. Aras Mažeika moko vaikus Lietuvos geografijos. Vaikų stovyklas, iškylas, vasaros kursus dažniausiai rengia VLJS nariai
Nuotr. J. Menkeliūno

Lietuvos atbudimą žadinusi "Aušra"

Dabartinės okupuotos Lietuvos pagrindžio laikraštis "Aušra" apie Basanavičiaus "Aušra" 1976 metų vasario 16 dienos laidoje

"Aušrai" atsirasti sąlygas sudarė 19 amžiaus pradžioje prasidėjęs tautinio atgimimo sąjūdis. To meto nuotaikas puikiai atvaizduoja Maironis poemoje "Jaunoji Lietuva":

Jau slavai sukilo. Nuo Juodmarių krašto

Pavasaris eina Karpatų kalnais.
Po Lietuvą — žiema. Nei žodžio,
nei rašto

Neleidžia erelis, suspaudęs sparnais.

Šitos nuotaikos stipriai veikė ypač susipratusių ir mąstančią Lietuvos šviesuomenę. Reikėjo tautos gyvenime rasti tinkamą kryptį ir ją nurodyti tiesos bejieškantiems. Ką daryti? Ar eiti kartu su mūsų kultūrą slopinusiais lenkais, pralaimėjusiais 1863 m. sukilimą, ar eiti su pasiskelbusiais mūsų išvadotojais rusais? Abejones išsklaidė 1864 m. spaudos uždraudimas.

Reikėjo pasirinkti savo kelią. Sužadinti visuomenėje tautinį susipratimą, reikėjo ne tik gyvo žodžio, bet ir spaudos.

Ši dirva iš dalies buvo paruošta jau ankstyvesnių lietuvių tautos kultūrinio gyvenimo pionierių, ypač Simono Daukanto ir vysk. Motiejaus Valančiaus, kurie išmokė nemažą mūsų tautos dalį lietuviškai skaityti ir savo raštais iškėlė pirmąsias tėvynės meilės kibirkštis.

Pirmasis "Aušros" redaktorius ir leidėjas dr. J. Basanavičius ir aušrininkas J. Šliūpas prisipažįsta, kad tautiškumą juose išugdė lietuviškai nusiuteikę jų tėvai ir krikščioniška šeimos aplinka.

J. Basanavičius sako, kad jo tėvas Juras, nors paprastas ūkininkas, bet buvo teisingas ir visų gerbiamas žmogus (miręs 1879 m.). Jam yra dėkingas už širdyje išugdytą patriotizmą. Tėvų įdiegtą tėvynės meilę toliau kurstė lietuviškos maldaknygės ir knygos — "Aukso altorius", "Garbė Dievui", "Gyvenimas švč. Panos Marijos", "Šiaulėniškis senelis". Jas skaitęs po kelis kartus dėl jų gražios kalbos. Didelę įtaką padarė jo pažiūrų formavimuisi ir senovės lietuvių istorikai: Strikovskis, Gvegnini, Kromeras, Dluogošas ir kt. (Lietuviškieji raštai ir raštininkai, Tilžė, 1890, p. 171-175).

Panašiai rašo ir J. Šliūpas: "Dar septynių metų vaikiščių būdamas tėvų namuose su didžiausiu užsidegimu Rakančiuose mėgdavau skaityti balsiai motynai ir šeimyniškėms, vakarais gryčioje prie šakalio žiburio bedirbantiems, visokias lietuviškas knygeles, kurios

Žymieji aušrininkai — dr. JONAS BASANAVIČIUS ir poetas-mokytojas KSAVERAS SAKALAUSKAS-VANAGĖLIS. Ši nuotrauka daryta Vilniuje 1926 m. vasario 4 d. Ją dedikavo Ks. Vanagėlis tuometinei mokytojai Vilniuje Paulinai Tamulionytei-Ancevičienei

N. 1.

AUSZRA,

Laikrasztis, iszleidziamas

per

Dra. Bassanawicziau.

„Auszra“ iszeina Ragainej 20. kozno menesio formate knygtutes arkuszines in 8, turinczios 16 laksztu.

Preke: ant metu arba 12 N. 2 Mk = 1 rub.,
ant 1/2 metu arba 6 N. 1 Mk. = 50 kap.
ant 1/4 metu arba 3 N. 50 Pf. = 25 kap.

Apgarsinimai, spaustuwej „Auszros“ priimami, kasztuoja uz kozna pusiau dalita eilute po 20 Pf. = 10 kap.

Apsisteliuoti galima „Auszra“ prie wisu wok. cieć. pustu nuo 10. majaus szio m.

Ragainej, Kowinis 1883.

Del redakcijós atsiliepia J. Mikszas Ragainej.
Spanstuwe Albano & Kibelkôa.

Taip atrodė dr. Jono Basanavičiaus "Aušra", žadinusi lietuvių tautą į nepriklausomą gyvenimą, kuris suklestėjo 1918–1940 m. laikotarpyje

man pateko į rankas: "Šiaulėniškį senelį", "Vaikų knygelę", "Paugusiems žmonėms knygelę", ypatingai gi "Branelę", "Gyvenimą V. Jėzaus Kristaus", o taipogi visa kakarine rėždavau šventadieniais giesmes iš kantičkų korunkas, li-

tanijas, stacijas ir t.t. Po daug sykių minėtus raštus beskaitant, man vienvėl naujų norėjosi" (J. Šliūpas, Minės apie mano prietykius prie "Aušros", "Varpas", 1903, nr. 3, p. 77).

Dar prieš 1863 m. sukilimą

buvo sumanyta leisti lietuvišką laikraštį, bet tada dar nebuvo pakankamai jėgų, o, be to, valdžia nedavė leidimo. Dabar inteligentijos jau buvo daugiau, ir 1882 m. J. Basanavičius su Zauerveinu pradėjo tartis įkurti lietuvių mokslo draugiją, kuri leistų laikraštį. Tačiau buvo įsteigtas tik laikraštis "Aušra" (1883). Jos sumanytojas, pirmasis redaktorius ir siela buvo dr. J. Basanavičius. Bet kadangi jis tuo metu gyveno užsienyje, daugiausia Bulgarijoje (1884-1905), tai laikraštį tvarkė kiti, būtent, Mažosios Lietuvos lietuvis Mikšas, vėliau dr. J. Šliūpas, o kai šį vokiečių valdžia privertė išvažiuoti į Ameriką, — vėl Mikšas. "Aušra" iš pradžių buvo spausdinama Ragainėje, o paskui Tilžėje, paties Mikšo įsteigtoje spaustuvėje (Šapoka, Lietuvos istorija, p. 500).

Projektą leisti lietuvišką laikraštį dr. J. Basanavičius išdėstė savo privačiuose laiškuose, straipsniuose ir savo pokalbiuose su J. Mikšu, J. Šliūpu, ypač su dr. Jurgiu Zauerveinu, dideliu lietuvių tautos gerbėju ir mylėtoju, autoriumi garsios dainos "Lietuviais esame mes gimę".

Dr. J. Zauerveinas savo leidžiamoje "Lietuviškoje Ceitungoje" 1882 m. iškėlė sumanytą prūsų lietuviams organizuoti "Lietuvišką draugystę" populiariems raštams leisti, kad apsaugotų Prūsijos lietuvius nuo suvokietėjimo ir juose pažadintų tautinį susipratimą. J. Zauerveino projektas sukėlė tame laikraštyje gana plačią diskusiją, kurios pabaigoje prieina išvados — "steigti tam tikrą laikraštį visai Lietuvai šviesti".

Tuomet J. Basanavičius pasiūlytė J. Mikšą atsakinguoju redaktoriumi ir ėmėsi darbo: rinkti medžiagą, ją tvarkyti, parūpinti lešas ir t.t.

J. Basanavičius "Aušros" nr. 1 įžanginiame straipsnyje nurodė jos programą — iškelti tautinį idealą.

Lietuvių tauta — senovėje didelė ir galinga, dabar sumažėjusi ir vis tebemažėjanti, tuoj tarpu kai kitos mažesnės ir didesnės tautos, turėdamos laisvę, auga, tarpsta ir tarsi laukia, kada nutautėję lietuviai paskęs jų bangose. Matydamas pavojų, autorius pabrėžia: "Juk ir mes esame tokie pat žmonės, kaip ir mūsų kaimynai ir norime visomis teisybėmis, priklausančiomis visai žmogystei, lygiai su mūsų kaimynais naudotis". Iš to matyti, kad "Aušra"

A U Š R A

MŪSŲ ŽINIOS

siekė visų teisių, kurias turi kitos tautos.

Tautos idealas turi būti siekiamas konkrečiai užsibrėžtais tikslais. Todėl "Aušros" uždavinys — įkvėpti tėvynės ir gimtosios kalbos meilę. Aušrininkai troško prikelti Lietuvą, garšią savo praeitimi, garbingą savo žygiais. Norint pasiekti savo tikslą, reikėjo tautą supažindinti su jos praeitimi, parodyti jos buvusią didybę ir garbę. Be to, reikėjo šalinti tas priežastis, dėl kurių Lietuva taip sunyko. Ypač buvo būtina nukreipti visas jėgas kovai su nutautėjimu, kalbos nykimu ir švietimo stoka. Tam buvo reikalinga pažadinti tautinį lietuvių susipratimą, atgauti spaudą ir įvesti lietuvių kalbą į viešąjį gyvenimą: į mokyklas, valstybines istaigas, į bažnyčią. Lietuviškoji spauda turėjo padėti lietuviams šviestis, kovoti su girtavimu ir kitokiomis blogybėmis, kurios smukdė liaudies dorovę ir medžiaginę kultūrą. "Ko mokslinycios nedaro, tai mes patys turime rūpintis apie dvasišką šviesą. O šis šviesos atgabenimas yra didei svarbus dalykas". "Aušra" žadėjo teikti savo tautiečiams mokslo žinių, istorijos, rinkti kraštotyrinę medžiagą: "Mūsų tad ypatingiausias ir didžiausias rūpestis bus — duoti pažinti mūsų senėvių darbus. Todėl pirmų pirmiausia turime pažinti jų senovišką gyvenimo būdą, darbą ir tikybą... nes jų gyvenimą pažinę, pažinsime geriau juos, o juos pažinę ir patys pasipažinsime. Vadovaudamasi senovės atminimais bei pagarba "Aušra" duos visokių duomenų iš Lietuvos praeities: tautosakos, dainų ir pasakų, piliakalnių aprašymų, bet neužmirš ir dabarties".

"Aušra" savo prakalbą baigia šiomis mintimis: "Šituos savo pažadus išpildyti iš gilumos širdies norėdami, mes netrokštame dėl savęs bikokio pelno ir naudos, vienat, kad mūsų žodžiai pultų ant gražios dirvos ir atneštų šimteriopą dvasišką naudą Lietuvai".

Aušrininkų darbą sunkino ir slopino jų energiją daugelio inteligentų abejingumas jų iškeltoms idėjoms, karjerizmas, stoka optimizmo ir tikėjimo pergale. Tačiau dauguma aušrininkų buvo įsitikinę, kad Lietuva pabus iš miego.

Įrodymui, kad ir mažas susipratusių tautiečių skaičius gali daug padaryti, laikraštis supažindindavo savo skaitytojus su kitų kraštų veikėjais, padariusiais daug gero savo aplinkai. Taip gana plačiai aprašytas kroatu patriotas Jurgis

IŠ SKAUTŲ VEIKLOS

SKAUTŲ TĒVŲ SUSIRINKIMAS

Skautų tėvų susirinkimas, įvykęs 1977.XI.5 d. nutarė:

— gruodžio (dezembro) 18 d. praveisti SUSIKAUPIMO DIENA, kad Palangos skautai ir skautės, kartu su savo tėveliais, galėtų geriau pasiruošti Kristaus Gimimo šventei. Tokia diena numatyta Lapoj, Instituto PIO XI patalpose;

— gruodžio 22 d. suruošti, kaip jau buvo kitais metais, SKAUTŲ ŠEIMOS lietuviškas KŪČIAS su sutaikinimo apeigom, šeimyninėm Mišiom ir bendru stalu su 13 tradicinių lietuviškų patiekalų. Šios KŪČIOS bus šv. Kazimiero p-jos patalpose;

— vasario (fevereiro) mėn. (nuo 8 iki 15 dienos) praveisti STOVYKLA lietuvių kilmės vaikams bei jaunimui nuo 8 iki 18 metų. Stovyklai numatyta prie ITU. Jai vadovaus Aldona Černiauskaitė Fernandes ir Eugenija Bacevičienė. Iš jaunimo dalyvaus dar 5 ar 6 skiltinin-

Strossmageris ("Aušra", 1886, nr. 2), latvių veikėjas Kristijonas Kalvinas ("Aušra", 1886, nr. 4.). "Aušra" kvietė eiti jų pėdomis.

Laikraštis beveik kiekviename numeryje duodavo įvairių lietuviškų knygų recenzijų ir supažindindavo su lietuvių rašytojais, jų gyvenimu ir kūryba (S. Daukantu, K. Donelaičiu, kun. A. Strazdeliu ir kt.), spausdindavo ypač daug poezijos.

"Aušros" uždavinys nebuvo skelbti dienos naujienas, bet žadinti užmigusius savo brolius į kovą, kelti kultūrą ir švietimą, kovoti už savo teises. Buvo skelbiama, kad laikraštis leidžiamas Lietuvos mylėtojų.

Dr. J. Basanavičiaus vardu išėjo 1883 m. pirmasis ir antrasis "Aušros" numeriai, atspausdinti Ragainėje. Kiti numeriai išėjo "Lietuvos mylėtojų" vardu. Pirmieji "Aušros" bendradarbiai buvo S. Norkus, J. Višteliauskas, P. Arminas, J. Miliauskas, Malinauskaitė-Šliūpienė, Kriščiukaitis, P. Mašiotas, V. Kudirka, I. Andžiulaitis ir kt. Iš viso "Aušros" bendradarbių priskaitoma 66 asmenys, kurie dėl to laiko sąlygų savo pavardėmis tepasirašydavo vos keletas.

Oficialus laikraščio redaktorius J. Mikšas, spaudžiamas Ragainės burmistro, po penkto numerio metė darbą ir išvyko į Lietuvą, palikdamas "Aušros" leidimą M. Jankui su 1000 marčių skola sapustuvei.

kai. Šeimnininkaus Eugenija Greičienė ir Aldona Mekšėnas.

Dar buvo svarstoma galimybė skautams ir Rūtelei dalyvauti VI PAL Kongrese, Urugvajuj. Nutarė šį reikalą jau konkrečiau aptarti sekančiam posėdy, kuris bus 1977.XII.3 dieną

DAILAUS SKAITYMO KONKURSAS

bus gruodžio (dezembro) 3 d., 18 val. MOOKOJ, šv. Kazimiero p-jos salėj, per Literatūros Būrelio metinės veiklos uždarymą.

Nustatyti tekstai: "KARALAITĖS AŠAROS" ir "VAIKAS IR KALĖDŲ EGLUTĖ"; kitas, laisvai pasirinktas tekstas.

Tėvai ir mokytojai prašomi padėti vaikams ir šiuo atveju.

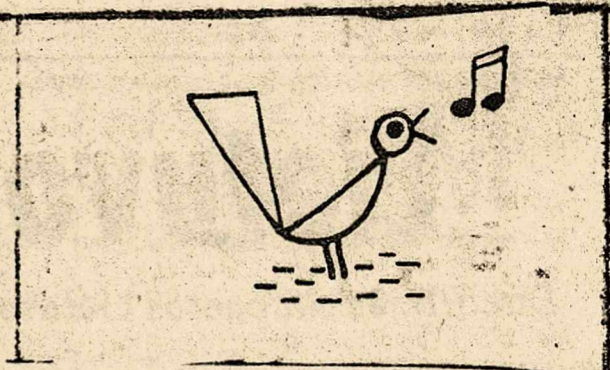
M. Jankus laikraščiu redaguoti pasikvietė Ženevoje gyvenusį J. Šliūpą. Šis kvietimą priėmė ir išvyko į Bitėnus pas Jankų. Pakeliui Prahoje aplankė dr. J. Basanavičių. Šis reikalavo, kad visi "Aušros" rankraščiai prieš spausdinant būtų jo peržiūrėti. Vėliau pasirodė, kad tas reikalavimas nepraktiškas, ir nuo jo Basanavičius atsiskė, bet savo raštais ir patarimais ir toliau rėmė "Aušrą".

Šliūpui vokiečių valdžia uždraudė gyventi Prūsijoje, kaltindama jį politine neištikimybė, nes vokiečiams atrodė "Aušra" esanti palankesnė rusams ir lenkams.

Šliūpas laikraštį redagavo Bitėnų km., gyvendamas pas Jankų.

1884 m. kovo 14 d. Šliūpas redagavimą ir administravimą perdavė iš D. Lietuvos grįžusiam J. Mikšui. Jis, paveldėjęs savo tėvo palikimą, nusipirko Tilžėje spaustuvę ir nuo 1886 metų pradėjo "Aušrą" leisti savo spaustuvėje ir savo lėšomis. Leidinys kiek padidėjo, pasirodė vienas kitas paveikslas. Paskutinius du "Aušros" numerius redagavo buvęs liaudies mokytojas Juozas Andžiulaitis ir poetas bei visuomenininkas Jonas Mačys.

"Aušros" bendradarbiai ir leidėjai buvo susispietę į būrelį, pavadintą "Lietuvos mylėtojais". Jų tarpe buvo labai įvairių žmonių. "Aušros" artimiausi leidėjai ir redaktoriai

SKAUTŲ IŠKYLA

Prieš kiek laiko Palangos skautai turėjo dviejų dienų iškylą Santose, apsistodami p.p. Guzikauskų namuose. Dalyvavo 30 jaunesnių ir paauglesnių skautų-skaučių. Maudymasis jūroj, skautiški žaidimai, laužas, susikaupimo valanda naktį kelių skautų atžymėjimas 2-tro ir 1-mo patirties laipsnio žymeniu padarė šią nors ir trumpą, iškylą gan turtingą. (Kelios iškylos nuotraukos tilpo ir praėjusiuose ML puslapiuose).

buvo pasauliniai inteligentai, vadovavęsi tuo metu populiariais liberališkais šūkiomis. Keldami garbingą pagonišką praeitį, jie tuo būdu kartais įžeisdavo krikščionybę ir Katalikų Bažnyčią. Ypač nepalankiai būdavo paliečiama krikščionybė, redaguojant laikraštį karštam patriotui ir veikėjui, bet aiškiam laisvamaniui dr. J. Šliūpui. Todėl katalikiškoji visuomenė nuo "Aušros" nusigrėžė.

1886 m. vidurvasaryje Mikšas, nepajėgdamas išmokėti skolų, pardavė spaustuvę, ir "Aušra" sustojo.

Nors "Aušros" išėjo vos 40 numerių, tačiau ji savo uždavinį atliko. Lietuvis jau žinojo, "kuo yra buvęs" ir "kuo yra tapęs", jo tautinė sąmonė atgijo. "Aušros" vietą užėmė įvairių kryptių laikraščiai: "Šviesa", "Varpas", "Ūkininkas", "Tėvynės sargas".

Šis laikotarpis galima apibūdinti V. Pietario žodžiais iš "Algimanto" apysakos: "Lietuva miegojo dar... Rengėsi busi stipri, galinga... Patys priešai ją pakėlė. Tačiau ji buvo ne iš syk, iš lengvo ji buvo..."

Daugiausia "Aušrai" straipsnių parašė dr. J. Basanavičius, ypač jos leidimo pradžioje. Didžiausią dėmesį skyrė Lietuvos istorijai, norėdamas sužadinti tautinę savigarbą.

Auka paremk lietuvišką spaudą, nes ji palaiko mūsų tautinę gyvybę!

MŪSŲ ŽINIOS

RIO

83 ČIASIS GIMTADIENIS

Šio mėnesio 6 d. ponia URŠULĖ GAULIENĖ atšventė savo 83 metų sukaktį. Po šv. Mišių Sant' Ana bažnyčioje, buvo svečių priėmimas parapijos salėje. Susirinko beveik visa lietuvių kolonija ir nemažai brazilų. Po to, p. Uršulės sūnūs pakvietė savo gimines bei artimus draugus pietų. Pietuose dalyvavo 30 asmenų.

Visad jaunatviškai Ponia URŠULEI Ilgiausių metų ir nuo nemažos MŪSŲ LIETUVOS šeimos.

SVEČIAI IŠ URUGVAJAUS

Tris dienas Rijuj lankėsi PALKO rengimo pirminiškis, p. VYTAUTAS DORELIS, su žmona. Buvo visiems įdomu išgirsti, kaip eina Kongreso-ruošos darbai.

PAIEŠKOMA

Eleonora Bukauskienė, gyv. Kaune, Maksimo Gorkio g-vė nr. 36, bt.6, ieško savo sesers ANTANINA BAKLANIENĖ-Stasionaitė, kitos sesers MICHALINA TARASKEVIČIENĖ ir brolio JUOZAS STASIONIS, visi ANTANO STASIONIO vaikai. Prieš karą gy-

veno visi São Paulo mieste. Informacijas prašoma suteikti p. Janinai Michalaukas, Rio de Janeiro, Av. Atlantica 3806, apt. 907.

MIRUSIEJI

Prieš kiek laiko mirė PRANAS SINKEVIČIUS ir PETRAS PAKŠTAITIS (a.a. kun. Juozo Janilionio giminaitis). — ML-vai trūksta raštiškų duomenų ką nors daugiau apie juodu parašyti.

MIŠIOS

30-tos dienos Mišios už a. a. URŠULĘ JOTEIKIENĘ bus lapkričio (Novembro) 19 d., 19,30 val. šv. Kazimiero koplyčioj.

Artimieji ir bičiuliai nuoširdžiai kviečiami dalyvauti.

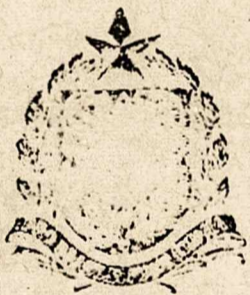
Aušros choras

PASIMIRĖ LIETUVOJE

Lietuvoj pasimirė kpt. Petro Gaulios motina. Nuoširdi užuojauta plačiai Gaulių giminei Brazilijoje ir kitur.

Lapkričio (Novembro) 27 d.: IMIGRANTŲ DIENA

Tautų pasirodymas vyks Paraiso, ruaTutoia 1125, 15,30 val.: Koncelebracija su vyskupu, simbolinių dovanų pristatymas, palaiminimas įvairiom kalbom, vaisės su folklorine programa. Lietuvių jaunimui atstovaus Rūtelė su tautiniais šokiais. Tautiečiai kviečiami dalyvauti.

O Governador do Estado de São Paulo e a Senhora Paulo Egydio Martins

pedem ao Senhor Jozė Lukosevicius que lhes dē a honra de sua companhia para um coquetel das 18:00 as 20:00 horas, de quarta-feira, 16 de novembro, no Salão dos Bandeirantes.

Traje: passeio

Pede-se o favor de uma resposta ao Cerimonial

GUBERNATORIAUS PAGARBA LIETUVIAMS

São Paulo valstijos gubernatorius, Paulo Egydio Martins, su Ponia, pakvietė tautinių šokių ansam-

blio vadovą JONĄ LUKOŠEVIČIŲ, į kotelį Palacio Bandeirantes šių metų lapkričio 16 dieną. Tokiu gestu reiškiamas pagarba NE-MUNIEČIAMS ir, bendrai, lietuviams.

PADĖKA

Dėkoju savo bei VI PALK Rengimo Komisijos vardu visoms Brazilijos Lietuvių Organizacijoms, savaitraščiui MŪSŲ LIETUVA ir bendrai lietuviams už pastebėtą rūpestingą ruošimąsi P.A.L. Kongresui Urugvajuje, kuris prasidės su Jaunimo Stovykla sausio 28 d. 1978 m., o pats kongresas bus nuo 1978 m. vasario 2 d. iki vasario 5 dienos.

Mūsų žemė Lietuva tegyvuoja visada.

Vytautas Dorelis

VI PALK Rengimo K-jos p-kas

Širdingai dėkojame gerb. p.p. JONUI IR BIRUTEI BAGDŽIAMS už nepaprastai malonų mūsų globojimą ir vaišingumą. Jų dėka turėjome progos pažinti žymiausias São Paulo, Minas Gerais ir kitas Brazilijos vietoves. Gerb. p. ERNESTUI PETRAIČIUI už vaišingumą ir aprodymą Rio de Janeiro miesto.

Negalima baigti nepadėkojus visai eilei lietuvių, kuriuos sunku išvardinti; tad, bijodami ką nors praleisti, tariame nuoširdų ačiū VI-SIEMS. Tik vienas Dievas gali tinkamai atlyginti už tokį čia patirtą nuoširdumą. Visa tai įrodo, kad mūsų tauta Lietuva dar gyva — ir bus gyva, kol betkokiam pasaulio užkampy gyvens bent vienas tikras lietuvis.

Dėkingi

Marcelė ir Vytautas Doreliai

PRIETARAI IR TESTAMENTE?

Testamento baimė dažnai yra ir tam tikro prietaringumo išraiška. Kai kam atrodo, kad prisiminimas mirties (kad ir aiškiai pramatomos) ir pačią mirties valandą pagreitina.

Psichologai gi priešingai teigia. Jie aiškina, kad žmogus tiek gyvenime, kiek mirties atveju bus daug ramesnis ir jausis laimingesnis žinodamas, kad visa, kas svarbu ir būtina, jis jau iš anksto sutvarkė. (ML skaitytojas).

SPAUDOS BALIAUS bilietus

C. Verde lietuviai gali gauti pas Jurgį Matelionį, Mariją Stankūnienę ir Vladžę Baltušninkaitę Camargo. Kviečiame kiek galint daugiau lietuvių iš C. Verde dalyvauti LIETUVIŠKO KRYŽIAUS pašventinime, o taip pat paremti lietuvių laikraštį, dalyvaujant SPAUDOS BALIUJE.

UŽSIMOKĖJO UŽ M. LIETUVA

Monika Kleizienė — 105 kr.
Alfonsas Vaitiekaitis — 350 kr.
Antanina Svolinienė — 105 '
Jonas Pranaitis — 105 ''
Vytautas Bimba — 105 '
Seselė Liucija — 150 ''
Liudas Bendoraitis — 200 ''
Veronika Pundzevičius-110 ''
Alfonsas Vidžiūnas — 110 ''
Liuda Majienė — 1,000 ''
Petronėlė Nakivazas — 150 '
Vytautas Dorelis — 150 '

• Šeima be lietuviško laikraščio — židinys be tautinės ugnies

Lietuviškai kalbanti

Vyrų — moterų — vaikų gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS—SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99—V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

Até o "Cavaleiro Vytis" já está usando a nova linha de guarda-chuvas práticos, modernos e duráveis da

"FÁBRICA DE
GUARDA-CHUVAS"

Vicente Vitor Banys

R. Coelho Barradas, 104 — V. Prudente
Fones: 274-0677 (Res.274-1886)

PAKVIETIMAI abiejose klebonijose
ir pas Vyrų Brolijos narius.

Tradicininis SPAUDOS BALIUS

MŪSŲ
LIETUVA

LAPKRIČIO (NOVEMBRO) 27 DIENA, 12,30 VAL.
JAUNIMO NAMUOSE.
LIETUVIŠKA SPAUDA REIKALINGA IR
JUMS.
PAREMKITE JA IR SAVO DALYVAVIMU

KVIEČIAME VISUS LIETUVIUS LAPKRIČIO 27 (Paskutinį sekma-
dienį) REZERVUOTI LIETUVIŠKO KRYŽIAUS PAŠVENTINIMUI
IR SPAUDOS BALIUI

11 val. Šv. Mišios

Po to naujo Kryžiaus pašventinimas ir
iškilmingi Pietūs "MŪSŲ LIETUVOS" naudai.

tezijaninį šulinį, kurs visą sodybą
aprūpintų vandeniu. Tam reikalui
visi kas mėnesį mokės po tūkstan-
tį kruzeirų, iki bus sutelkta visi
reikalingi pinigai. Nariams, kurie
susirinkime nedalyvavo, yra siun-
tinėjamas laiškas pranešant apie
padarytus nutarimus. Daugelis na-
rių pasinaudodami susirinkimu su-
mokėjo išlaikymo mokestį, iš ku-
rio mokama sargui alga. Kurie sa-
vaitgaliui neturėjo kitų planų, pa-
sinaudodami feriadu, vyks lapkri-
čio 15 dieną praleisti sodyboje.

L.K.ŠV. JUOZAPO BENDRUO- MENĖ

Lapkričio 10 įvyko Šv. Juozapo
Bendruomenės Valdybos posėdis.
Posėdyje dalyvavo Bendruomenės
Choro atstovai. Buvo svarstyta se-
kantis narių susirinkimas, kurs tu-
ri įvykti kovo mėnesį. Nutarta kar-
tu su Choru rengti Naujųjų Metų
Sutikimą ir lietuviškoje sodyboje
pastatyti svečių namą, kur bend-
ruomenės nariai ir kiti tautiečiai,
kurie neturi savų vasarnamių, tu-
rėtų progos pailsėti ir pasisvečiuo-
ti lietuviškoje sodyboje. Netolimo-
je ateityje bendruomenės valdyba
vyks į Atibają, kad išrinktų svečių
namui vietą.

Naujųjų Metų parengimo liku-
tis bus skiriamas lietuviškos sody-
bos reikalams, todėl bendruome-
nės valdyba iš anksto kviečia visus
sutikime dalyvauti.

GALES UŽSIMOKĖTI NARIO MOKESTĮ

Lapkričio 27 dieną prieš sumą ir
po sumos prie Vila Zelinės bus ga-
lima užsimokėti Šv. Juozapo Bend-
ruomenės mokestį.

— du ar trys, ir iš paties Urugvajaus
— du. Tatai turėtų sudaryti didelį
įspūdį, ypač urugvajiečiams.

Politinė srity bus stengiamasi
atkreipti galimai didesnį dėmesį
valdžios pareigūnų, juos kviečiant
į įvairias manifestacijas.

Numatytos ekskursijos po kraš-
tą

Jaunimui dar numatytos sporto
rungtynės.

Iš mažesnių bus renkami Kon-
greso princas ir princesė, paimti y-
pač iš tų vaikų, kurie daugiau pasi-
reikš lietuvių kalbą.

Numatyta, tarp kitų, ir P. Ame-
rikos lietuvių kunigų sekcija.

Bendrai, gaunamas įspūdis, kad
kongresas jaučiamas kaip svarbus
įvykis.

VEIKLOS KALENDORIUS

Lapkričio 27 d.: V. ANASTÁCIO:
pamaldos 9 val. kavutė ir išvyka į kry-
žiaus šventinimą bei spaudos balių;

Lapkričio 27 d.: V. ZELINOJ lietu-
viškos pamaldos bus ne 15, o 11 valan-
da;

Gruodžio 3 d.: 18 val.: MOOKOJ,
šv. Kazimiero p-jos salė, Literatūros
Būrelio metinės veiklos užbaiga, skai-
tymo konkursas ir Lietuvos kariuome-
nės paminėjimas.

• Lietuviškoji šeima yra mažoji
Lietuva, kurioje auga ateities tauta

PANORAMA LITUANO

Lietuviškoji radijo valandėlė
dar yra bandymo tarpsnyje, todėl
ir transliacijos laikas nenusistovė-
jęs. Bet vadovybė dabar užtikrina,
kad PANORAMA LITUANO bus
pastoviai perduodama kas šeštadienį,
11,45 — 12,15 val.

Taigi klausykite lietuviškos RA-
DIJO VALANDĖLĖS šeštadienį
nuo 11,45 iki 12,15 valandos.

SAVAITGALIO STOVYKLA JAUNIMUI

Lapkričio 7 dieną V. Zelinės kle-
bonijoje įvyko tėvų pasitarimas. Bu-
vo svarstoma, kaip sujungti jaunim
kurs dar gali susikalbėti lietuviškai
Visi tėvai pageidavo, kad būtų su-
stiprinta lietuviška mokykla, kad
padėtų jaunimui geriau išmokti ka-
bą. Buvo pritarta ateitininkų suma-
nymui, kas du mėnesiai organizuo-
ti savaitgalio išvyką-stovyklą, kur
jaunimas ne tik pasilsėtų, bet kar-
tu bendrautų, studijuotų, svarsty-
tų savo problemas. Pirmoji tokia
išvyka bus gruodžio 17 ir 18 die-
nomis Suarão pajūryje. Tikimasi
suorganizuoti mažųjų, moksleivių
ir studentų grupes. Sekantis tėvų
pasitarimas bus lapkričio 20 dieną
16 val. V. Zelinės klebonijoje. Tuo
pačiu metu bus jaunimo susirinki-
mas išvykai aptarti.

SODYBA

Lapkričio 9 dieną vakare Jauni-
mo Namuose įvyko sodybos skly-
pininkų pasitarimas. Pradžioje bu-
vo prarastas balsavimas dėl sody-
bos vardo. Daugiausia balsų gavo
LITUANIKA. Susirinkusieji nuta-
rė į sodybą įvesti šviesą ir kasti ar-

DAR AUKOJO DĖL KRYŽIAUS:

Valéria Ausenka ..	Cr. 20,00
Longinas Baltrūnas ...	Cr. 50,00
Sopia Mastemas .	Cr. 15,00
Petras Petkevičius .	Cr. 50,00
Joana Misnevičius .	Cr. 50,00
Obrá Social S. José de V. Zelina	Cr.200,00
Adão Alexandre Mota	Cr.200,00
Jonas Tatarūnas	Cr.500,00
Julio de Almeida Car- valho	Cr.126,00

PALKO RUOSOS PIRMININKAS

P. Vytautas Dorelis. VI PALKO
Ruošimo Komisijos pirmininkas,
atvykęs iš Urugvajaus, su žmona,
p. Marcele, lankėsi ir ML redakci-
joj.

Pirmininkas informavo, kad kon-
grese, tarp kitų renginių didelį už-
dengtoį Montevideo aikštėj ruošia-
ma tautinių šokių šventė, kuria rū-
pinasi Alfr. Stanevičius. Numaty-
ti iš Brazilijos du ansambliai — NE-
MUNAS ir RŪTELĖ, iš Argentinos

SEMANARIO NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial
Administrador: Stanislão Šileika

METINĖ PRENUMERATA: 105 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 500 kr.
Paskiro numerio kaina: 2,00 kr. Užuojautes ir sveikinimai nuo 40 kr. pagal
didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekių rašyti "Stanislão
Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Ne-
naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai
nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimų kalbą ir tu-
rinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadieni: vietinės žinios
ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai iteiktini neveliau kaip iki sekma-
dienio vakaro.